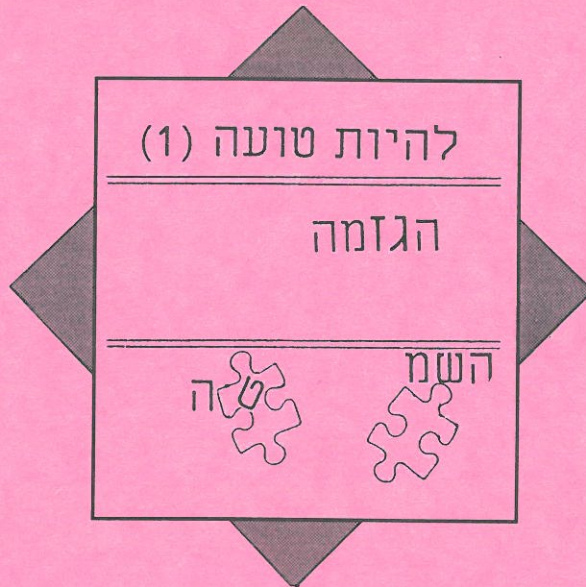

אדלארד דה-באן - קורט חשיבה 3: אינטראקציה
כרטיסי עבודה לתלמיד

8. להיות טועה (1)

אף אחד אינו טועה בכוונה. למרות זאת יש ארבע צורות של טעויות שאותן ניתן לאבחן בחשיבתם של אנשים אחרים — או בחשיבתכם. שתי הצורות הראשונות הן **להגזים ולהשמיט**.

הגזמה

פעולה זו כוללת בדרך כלל שלושה תהליכים:

1. הגזמה פשוטה: "אם תמשיך לקפוץ בפראות למעלה ולמטה — כל הבניין יתמוטט".
2. להביא את הדברים לכלל קיצוניות: "אילו הנסיעה בתחבורה הציבורית הייתה חינם, כולם היו נוסעים כל היום ולא היו עובדים כלל".
3. הכללות שגויות (לקחת דוגמה מקרית ולהפכה לכלל): "אני מכיר אוסטרלי אחד והוא מאושר מאוד, לכן אולי כדאי להגר לאוסטרליה".

השמטה

אם תבחנו רק חלק ממצב מסוים, תקבלו אולי תמונה מדויקת של החלק הזה, אך התמונה הכללית תהיה מוטעית לאור החלקים של המצב שמהם התעלמתם או שאותם השמטתם.

"אם יש מחסור באנרגיה, הדבר הנכון לעשותו הוא להקים מספר רב של תחנות כוח גרעיניות" (השמטת הסכנות של רדיואקטיביות, הן במקרה של תאונה והן בחיסול הפסולת הגרעינית).
"יש לבטל את כל המבחנים מאחר שהתלמידים אינם אוהבים אותם" (השמטה של יכולתם של מבחנים לדרבן תלמידים ללמוד והקושי במיון תלמידים ללימודים גבוהים).
"יש לאסור כל תנועת כלי רכב במרכז העיר" (התעלמות מהצורך באוטובוסים ומהצורך בפריקה וטעינה של סחורה לחנויות).

אדלארד דה-גלן / - קורט חשיבה 3: אינטראקציה כרטיסי עבודה לתלמיד

דוגמה: יש לאפשר לנוער מעל לגיל 14 לבלות בערבים עד לשעה מאוחרת כרצונם.

רבים מהם לא יחזרו עד הבוקר. (הגזמה)

אם נערה אומרת להוריה לאן היא הולכת, המצב בטוח יחסית. (השמטת האפשרות שהיא משקרת)

אדם שלא שותה לא מסתבך. (השמטת העובדה שאנשים סביבו ישתו ועלולים לעשות שטויות — כמו לנהוג תחת השפעת אלכוהול)

אני מכיר ילד שחטף מכות מכנופיית רחוב בשעת לילה מאוחרת, לכן אני חושב שכולם צריכים לחזור הביתה עד תשע בערב. (הגזמה)

אם ההורים קובעים מתי אתה חוזר הביתה, הם ירצו לקבוע לגביך הכול: בגדיך, חבריך, משחת השיניים שבה תשתמש וכו'. (הגזמה)

הורים אינם מבינים איך הצעירים מבלים את זמנם, לכן הם רוצים שהצעירים יחזרו הביתה מוקדם. (השמטת האפשרות שאילו היו מבינים, היו רוצים שיחזרו אפילו מוקדם יותר).

תרגול

* 1. האם זה הוגן שאיגוד כלשהו יוכל להכריז על שביתה במטרה להשיג את העלאות השכר שחבריו מבקשים? בוויכוח על נושא זה הועלו הנקודות הבאות. חלקן דוגמאות של הגזמה וחלקן של השמטה. מיינו אותן בהתאם.

א. אין מה שיעצור בעד האיגוד מלשבות במטרה להשיג סכומי כסף אדירים.

ב. אילו לא הייתה לפועלים הזכות לשבות, הם היו ממש עבדים.

ג. שביתה היא צורת התמקחות הוגנת בין עובדים למעבידים.

ד. אם חברה מסוימת מסוגלת לשלם יותר לעובדיה, עליה להיות מחויבת לכך על פי חוק.

ה. אילו לא היו שביתות, הייצור היה גדל פי שניים.

ו. אילו העובדים היו מקבלים את השכר שהם רוצים, לא היו יותר שביתות.

* 2. בעל הבית של בניין מסוים רוצה להעלות את שכר הדירה. הוא טוען שהוא זקוק לכסף לשם שיפוץ הבניין. ועד הבית מתנגד לדרישה זו.

צד א': טענות בעד העלאת שכר הדירה.

צד ב': טענות נגד העלאת שכר הדירה.

3. כספים רבים הושקעו בפיתוח תוכנית אפולו שהנחיתה אנשים על הירח. האם עדיף היה להשקיע כספים אלה בבתי-ספר, בתי-חולים, מחקר רפואי, סיוע למדינות עניות וכו'?

צד א': טענות המראות שעדיף היה להשקיע את הכסף בדברים אחרים.

צד ב': טענות בעד תוכנית אפולו והנחיתה על הירח.

4. האם ילדים צריכים לנסות להרוויח כסף בעבודות לפני או לאחר שעות הלימודים (כגון חלוקת עיתונים) או בחופשות על מנת לעזור להוריהם?

צד א': טענות בעד הרעיון שילדים יעבדו באופן חלקי.

צד ב': טענות נגד הרעיון שילדים יעבדו כדי לעזור להוריהם.